

**ΕΝΩΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ**

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Αρτεμισίας & Διονύσου 13 Α,
Τ.Κ. 716 01, Νέα Αλικαρνασσός

Τηλ.: 2813409850 / 6970470598 / Φαξ: 2813409850

Email: emdydas.ak@gmail.com

Αριθ. πρωτ. 99

Ηράκλειο, 27-03- 2019

Προς: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΚΡΗΤΗΣ
Κ. Σταύρο Αρναουτάκη

Κοινοποίηση:

1. ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤ/ΚΟΥ
ΠΡΟΓΡ/ΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛ/ΝΤΟΣ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
2. Μέλη ΕΜΔΥΔΑΣ ΑΚ
3. ΠΟ ΕΜΔΥΔΑΣ
4. ΤΕΕ/ΤΑΚ

ΘΕΜΑ: Σύμβαση ανάθεσης Υπηρεσιών Συμβούλου στη Δ/ση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Κρήτης ύψους περίπου 2.700.000 € συμπ. Φ.Π.Α.

Η πρόθεση της Περιφέρειας Κρήτης για δημοπράτηση της Προκήρυξης με τίτλο «ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΗΘΗΣΗ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ» εκτιμώμενης αξίας 2.173.787,39 Ευρώ (πλέον Φ.Π.Α. 24%) συζητήθηκε στο Δ.Σ. της ΕΜΔΥΔΑΣ Ανατολικής Κρήτης και αφού μελετήθηκε η Προκήρυξη και τα συνοδευτικά σε αυτήν αρχεία αποφασίστηκε να πραγματοποιηθούν συναντήσεις με συναδέλφους και με τους προϊσταμένους της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων Περιφέρειας Κρήτης καθώς και με τον Περιφερειάρχη Κρήτης για το εν λόγω θέμα.

Στην συνάντηση με τους προϊσταμένους την εν λόγω διεύθυνσης παρουσία και της προέδρου του ΤΕΕ/ΤΑΚ, εκφράστηκε από την πλευρά της υπηρεσίας η **ανάγκη για υποστήριξη στην ωρίμανση των μελετών και σε δευτερεύουσες εργασίες της επίβλεψης λόγω της έλλειψης του προσωπικού που μαστίζει τις Δημόσιες Υπηρεσίες και ιδιαίτερα την εν λόγω Διεύθυνση.**

Ακολούθησε συνάντηση με τον Περιφερειάρχη Κρήτης παρουσία και της προέδρου του ΤΕΕ/ΤΑΚ από τον οποίο ζητήθηκε η επαναπροκήρυξη του αντικείμενου της σύμβασης με σαφείς όρους. **Παρά τη δέσμευση του Περιφερειάρχη για απόσυρση του προκηρυσσόμενου αντικείμενου και επαναπροκήρυξη με όρους σαφήνειας και νομιμότητας, διαπιστώθηκε ότι η διαδικασία προκήρυξης προχώρησε κανονικά.**

Σε συνέχεια των παραπάνω καταθέτουμε τις απόψεις μας για την συγκεκριμένη προκήρυξη:

Πρόκειται για σύμβαση τριετούς διάρκειας, στην οποία ο ανάδοχος καλείται να διαθέτει συγκεκριμένα μελετητικά πτυχία¹ και να εργαστεί πάνω στο σύνολο των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Κρήτης. Ο υπολογισμός του τιμήματος της σύμβασης γίνεται βάσει τιμών μονάδας ανά ανθρωποημέρα ανά κατηγορία προσωπικού, μέλη του οποίου απαιτείται να έχουν φυσική παρουσία στην υπηρεσία και επί τόπου των έργων. **Με τη σύμβαση αυτή το σύνολο σχεδόν των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας δύναται να εκχωρηθεί σε ιδιώτη και συγκεκριμένα αρμοδιότητες εκπόνησης, ελέγχου, επίβλεψης μελετών καθώς επίσης και διαχείρισης δημοσίων έργων.**

Αναφορικά με τη σύμβαση επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Παρά το γεγονός της απαίτησης υποβολής από τον ανάδοχο μελετητικών πτυχίων, το προς προκήρυξη αντικείμενο καλύπτει **το σύνολο σχεδόν των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας**, και συγκεκριμένα **σύνταξη μελετών, επίβλεψη εκπόνησης μελετών, ολοκλήρωση και ωρίμανση των μελετών, επίβλεψη έργων, ωρίμανση έργων προς δημοπράτηση, συντήρηση έργων, αντιμετώπιση εξειδικευμένων ζητημάτων οποιασδήποτε φύσεως, συντήρηση του οδικού δικτύου κλπ².**

Η **ανάθεση μελετών** διέπεται από συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο το οποίο καταστρατηγείται με την εν λόγω προκήρυξη καθώς ενώ ζητείται η ύπαρξη συγκεκριμένων μελετητικών πτυχίων **δεν έχει προσδιοριστεί με σαφήνεια το αντικείμενο καμίας μελέτης**. Οι μελέτες **θα εκπονηθούν από τον ανάδοχο ενώσω ο ίδιος ανάδοχος θα συνδράμει επίσης στην επίβλεψη εκπόνησής τους**, γεγονός που συνεπάγεται ότι ο ρόλος του ελέγχοντα και του ελεγχόμενου ανήκει στον ίδιο ο οποίος τυγχάνει ιδιώτης (!). Πιθανά να πρόκειται για τη συνήθη πρακτική κατά την οποία οι ιδιώτες

¹ Ο ανάδοχος απαιτείται να έχει μελετητικά πτυχία κατηγορίας (13) Υδραυλικών Έργων, (09) Μηχανολογικές-Ηλεκτρολογικές-Ηλεκτρονικές, (10) Συγκοινωνιακών Έργων, (08) Στατικές, (16) Τοπογραφίας, (21) Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες, (27) Περιβαλλοντικές, (20) Γεωλογικές – Υδρογεωλογικές και Γεωφυσικές μελέτες και Έρευνες, (23) Γεωργικές και (18) Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων.

² Αναφέρονται συγκεκριμένα αποσπάσματα από την περιγραφή του προκυρυσσόμενου αντικειμένου το οποίο περιλαμβάνει «*την σύνταξη μελετών, επίβλεψη έργων, ωρίμανση έργων προς δημοπράτηση, συντήρηση έργων, αντιμετώπιση εξειδικευμένων ζητημάτων οποιασδήποτε φύσεως, τα οποία άπτονται των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας κλπ*» και θα λύσει προβλήματα τα οποία «*απαιτούν κλασικές αλλά κυρίως ιδιαίτερες γνώσεις σε τεχνικά, νομικά, κοινωνικά και λοιπής φύσεως ζητήματα*». Αναφέρεται επίσης «*η παρουσία αυτού επί τόπου των έργων ή μελετών, είτε με συνεχή είτε με μερική απασχόληση του τεχνικού του προσωπικού επίβλεψης*».

Στον υποφάκελο αναφέρεται επίσης υποστήριξη της υπηρεσίας στα ακόλουθα:

«-Στην **σύνταξη και ολοκλήρωση των φακέλων ανάθεσης μελετών και τεχνικών υπηρεσιών**

-Στην **ολοκλήρωση και ωρίμανση των μελετών για την ανάθεση δημοσίου έργου**

-Στην **επίβλεψη της εκπόνησης των μελετών για την ανάθεση δημοσίου έργου**

-Στην **επίβλεψη κατά την διάρκεια κατασκευής δημοσίου έργου**

-Στην **επίλυση τεχνικών και λοιπών ζητημάτων τα οποία προκύπτουν κατά την διάρκεια κατασκευής των έργων.**

-Στην **συνδρομή της Υπηρεσίας στην συντήρηση του οδικού δικτύου και γενικότερα των δημοσίων έργων.**

[...]

α) **Η διάθεση επιστημονικού προσωπικού και γραμματειακής υποστήριξης**

β) **Η μεταφορά τεχνογνωσίας προς το προσωπικό.»**

Σε επόμενο σημείο της προκήρυξης αναφέρονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

«- **Υποστηρίζει, εφόσον αυτό του ζητηθεί από την Υπηρεσία, στον έλεγχο των υποβαλλομένων προς έγκριση, Χρονοδιαγραμμάτων, Οργανογραμμάτων, ΠΠΕ κλπ, που υποβάλλουν οι ανάδοχοι μελετών ή έργων.**

- **Συμμετέχει, εφόσον αυτό του ζητηθεί από την Υπηρεσία, στην προώθηση των διαδικασιών συντέλεσης των απαλλοτριώσεων.**

- **Επιλαμβάνεται, εφόσον αυτό του ζητηθεί από την Υπηρεσία, στη συμπλήρωση ή τροποποίηση συνταγμένων ή υπό σύνταξη κτηματολογικών διαγραμμάτων και κτηματολογικών πινάκων σε ολοκληρωμένα, ανολοκλήρωτα ή προς δημοπράτηση έργα.»**

μηχανικοί εκπονούν τη μελέτη, την οποία κατόπιν άσκησης πιέσεων υπογράφουν οι μηχανικοί του δημοσίου. Οι υπογράφοντες μηχανικοί που φέρουν την ευθύνη της σύνταξης των μελετών οι οποίες έχουν εκπονηθεί από τρίτους, δεν απαλλάσσονται από τα υπόλοιπα καθήκοντα της υπηρεσίας. Ως εκ τούτου δε διαθέτουν πάντα τους πόρους (χρόνο, εργαλεία, τεχνογνωσία στην περίπτωση εξειδικευμένου αντικειμένου) που απαιτούνται για να διασφαλιστεί η ποιότητά της. Η εμπειρία έχει δείξει ότι η εν λόγω πρακτική οδηγεί σε **μελέτες και ως εκ τούτου εργολαβίες αμφίβολης ποιότητας**. Τυχόν **αστοχίες** πιστώνονται στους συντάξαντες μηχανικούς και λειτουργούν **εις βάρος της έγκαιρης ολοκλήρωσης της μελέτης και ποιότητας του τεχνικού έργου (μελέτης και εργολαβίας)**.

Αρμοδιότητες που αφορούν στο σύνολο της **διαχείρισης ενός δημοσίου έργου**³ (επίβλεψη, έλεγχος ΠΠΑΕ, ΑΠΕ, οριστικών επιμετρήσεων κλπ), ανατίθενται στο σύμβουλο, χωρίς ωστόσο να υπάρχει θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου δίνεται η δυνατότητα σε ιδιώτη μηχανικό να λάβει αρμοδιότητες που ανήκουν στο δημόσιο. **Είναι δε εξαιρετικά προκλητικό δημόσια υπηρεσία να εισηγείται εγγράφως την εκχώρηση αρμοδιοτήτων της στον ιδιωτικό τομέα**, γεγονός στο οποίο οι Διπλωματούχοι μηχανικοί πάγια αντιτάσσονται. Τυχόν «δάνεια» υπογραφή **επιβλέποντα δημόσιου έργου καταστρατηγεί κάθε νομιμότητα, καθώς το σύνολο των ευθυνών της επίβλεψης δεν αποτελεί αντικείμενο δανεισμού**.

Τέλος, οι ζητούμενες απαιτήσεις που πρέπει να πληροί ο ανάδοχος σχετικά με το «να έχει διατελέσει **Τεχνικός Σύμβουλος στην κατασκευή φράγματος είτε λιμνοδεξαμενής (χωρητικότητα ταμειυτήρα κατ' ελάχιστον 700.000 m³) είτε αρδευτικού δικτύου μήκους 20 km κατ' ελάχιστον**» και «να έχει διατελέσει **Τεχνικός Σύμβουλος στην υποστήριξη Δημόσιας Υπηρεσίας στον έλεγχο και έγκριση μελετών**» εγείρουν ερωτήματα αναφορικά με το **πλήθος των αναδόχων που έχουν δυνατότητα να υποβάλλουν προσφορά**.

Στην τεχνική προσφορά ζητείται από τον προσφέροντα μεταξύ άλλων η εκπόνηση Τεχνικής Έκθεσης «για τη συγκεκριμένη τεχνική υπηρεσία, στηριζόμενη στα υπάρχοντα στοιχεία του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης, με επισήμανση των προβλημάτων και εισήγηση του τρόπου επίλυσής τους» και Πρόταση Μεθοδολογίας, με την «**περιγραφή του γενικού προγράμματος παροχής της τεχνικής υπηρεσίας, [...] με δεδομένα [...]**». Ως εκ τούτου ζητείται από τον ανάδοχο **συνολική εισήγηση**

³ Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, ο ανάδοχος έχει αρμοδιότητα να συνδράμει στην έγκριση «**Χρονοδιαγραμμάτων, Οργανογραμμάτων, ΠΠΕ κλπ, που υποβάλλουν οι ανάδοχοι μελετών ή έργων**» και ως εκ τούτου διαχείρισης των δημοσίων έργων.

Παράλληλα ελέγχει «

- **αναθεωρήσεις των εγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων, Οργανογραμμάτων και Προγραμμάτων Ποιοτικού Έλεγχου (ΠΠΕ), υλοποίησης των μελετών ή των εργολαβιών.**

[...]

- **Προτείνει τα κριτήρια και την μεθοδολογία της διασφάλισης ποιότητας των μελετών και των έργων, που πρέπει να εφαρμοστούν και ελέγχει την ενιαία εφαρμογή αυτών που θα προκριθούν στις αντίστοιχες μελέτες και έργα.**

[...]

- **Ελέγχει, μετά από εντολή της Υπηρεσίας, τις προτάσεις των αναδόχων εκπόνησης μελέτης ή των αναδόχων κατασκευής έργων, για τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις κατά την διάρκεια εκπόνησης της μελέτης ή κατασκευής έργου και προσδιορίζει τις αναγκαίες λύσεις. Ελέγχει τις τυχόν νέες μελέτες ...**
- **Ελέγχει και αξιολογεί, εφόσον αυτό του ζητηθεί από την Υπηρεσία, τα κάθε φύσεως άλλα αιτήματα των αναδόχων εκπόνησης μελετών ή κατασκευής έργων κατά την διάρκεια εκπόνησης ή κατασκευής αντίστοιχα. Υποβάλλει δε αντίστοιχες εκθέσεις, συμπεράσματα και προτάσεις στην Υπηρεσία.**
- **Ελέγχει τους αναδόχους εκπόνησης μελετών ή κατασκευής έργων, αναφορικά με την εφαρμογή των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής, για την εξασφάλιση συνθηκών ασφάλειας στους χώρους δραστηριοτήτων και του έργου και υποβάλλει εκθέσεις με τα συμπεράσματα και τις προτάσεις του στην Υπηρεσία.**

για τη λειτουργία της υπηρεσίας χωρίς ωστόσο να παρέχεται παντελώς κανένα στοιχείο αναφορικά με την υπηρεσία (αντικείμενο, στελέχωση, κατανομή εργασίας, τις εν εξελίξει εργολαβίες, στοχοθεσία κλπ). Ως εκ τούτου οι προσφέροντες θα σπεύδουν προ της υποβολής προσφοράς στην Υπηρεσία προς αναζήτηση σχετικών στοιχείων, χωρίς ωστόσο να αναφέρεται η συγκεκριμένη δυνατότητα γραπτώς.

Σε συνέχεια των παραπάνω επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Η προκήρυξη μελετών γίνεται βάσει συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου. Η προεκτίμηση αμοιβής μελέτης γίνεται βάσει των οριζόμενων στην κείμενη νομοθεσία και όχι βάσει προεκτιμώμενων ανθρωποημερών. Στην προκήρυξη μελέτης απαιτείται **σαφής προσδιορισμός του αντικειμένου της μελέτης** τόσο ως προς το είδος όσο και ως προς τις απαιτήσεις. Προσδιορίζονται επακριβώς οι προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ο ανάδοχος (εμπειρία, μελετητικά πτυχία κλπ), καθορίζεται με σαφήνεια το χρονικό πλαίσιο εκπόνησης της σύμβασης καθώς επίσης και οι νομικές ρήτρες σε περίπτωση μη ορθής τήρησης της σύμβασης. Η ανάθεση σύμβασης για την εκπόνηση των μελετών επιβλέπεται από επιτροπή, η οποία αξιολογεί τα διαθέσιμα θεσμικά εργαλεία για να διασφαλίσει την ποιότητά της.

Η μελέτη αποτελεί επιστημονικό προϊόν που προϋποθέτει διάθεση χρόνου και τεχνογνωσίας. Η ποιότητα της εκπονούμενης μελέτης διασφαλίζεται όταν τηρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις. Η ανάθεση μελετών δια της πλαγίας οδού καταστρατηγεί το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, πιέζει τους δημόσιους λειτουργούς να παρεκκλίνουν της νομιμότητας, και οδηγεί σε μελέτες συχνά ημιτελείς και δημόσια έργα αμφίβολης ποιότητας. Συζήτηση αναφορικά με τη βελτιστοποίηση του θεσμικού πλαισίου της ανάθεσης μελετών προς μία πιο ευέλικτη μορφή ξεφεύγει από το σκοπό της παρούσας επιστολής. Υπενθυμίζεται δε η πάγια απαίτηση για δημιουργία τμήματος μελετών, στις δημόσιες υπηρεσίες.

Η υποστελέχωση και η ανάγκη ωρίμανσης μελετών και προώθησης της στοχοθεσίας ωθεί στην προώθηση συμβάσεων αυτού του είδους. Ερώτημα αποτελεί ωστόσο το γιατί δεν επιχειρήθηκε η πλήρωση κενών οργανικών θέσεων με το καθεστώς της κινητικότητας. Επιπρόσθετα εκφράζεται η απορία αναφορικά με τη δυνατότητα προώθησης των έργων που πρόκειται να ωριμάσουν, μετά το πέρας της 3τίας που λήγει η εν λόγω σύμβαση, καθώς η στελέχωση θα είναι ακόμα μικρότερη εν όψει των επικείμενων αποχωρήσεων λόγω συνταξιοδότησης συναδέλφων καθώς δεν έχουν δρομολογηθεί προσλήψεις. Η πρακτική ανάθεσης σε τεχνικό σύμβουλο υπηρεσιών υποβοήθησης δημοσίων τεχνικών υπηρεσιών βασίζεται στο επιχείρημα της υποστελέχωσης των υπηρεσιών, γεγονός που απειλεί την ποιότητα του τεχνικού έργου και δεν οδηγεί σε λύσεις με μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Για τη διαδικασία της ανάθεσης υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου απαιτείται η συνδρομή πληθώρας υπηρεσιακών στελεχών, μεταξύ των οποίων η εισήγηση για τη διαδικασία, η παραλαβή από την αρμόδια επιτροπή του «επίπλαστου» παραδοτέου, και υπογραφή των μελετών επίσης από υπηρεσιακά στελέχη, τα οποία εμπλέκονται σε μία διαδικασία που στερείται νομιμότητας.

Ο ρόλος των διπλωματούχων μηχανικών του δημοσίου είναι η διασφάλιση της ποιότητας του τεχνικού έργου, με τα εργαλεία που θέτει η κείμενη νομοθεσία και δεν εκχωρείται σε ιδιώτες.

Εκφράζουμε την πεποίθησή μας ότι η κοινή συστράτευση όλων των διπλωματούχων μηχανικών στην προάσπιση του ρόλου του μηχανικού του δημοσίου θα έχει ως μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα την δημιουργία προϋποθέσεων εύρυθμης λειτουργίας των

υπηρεσιών με δημιουργία στελεχωμένων τμημάτων μελετών, χρονικό προγραμματισμό αναθέσεων μελετών βάσει της κείμενης νομοθεσίας, και τη διασφάλιση της ποιότητας των δημοσίων έργων.

Ζητούμε την άμεση απόσυρση της υψηλού τιμήματος προκήρυξης και την επαναπροκήρυξη με σαφή προσδιορισμό του προκυρηχθέντος αντικειμένου και σεβασμό στην κείμενη νομοθεσία.

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος		Η Γενική Γραμματέας
		
Εμμανουήλ Ρουκουνάκης Μηχανικός Περιβάλλοντος		Ελένη Μαστοράκη Πολιτικός Μηχανικός